

tmmob bülteni

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ HABER BÜLTENİ

Kamu Çalışanları Özel Sayısı / Eylül 2000

ONURUMUZUN AYAKLAR ALTINA ALINMASINA VE YOKSULLUK SINIRININ ALTINDA YAŞAMAYA MAHKUM EDİLMEMİZE SEYİRCİ OLMAYACAĞIZ!

Mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları ülkenin kalkınmasının ve gelişmesinin planlanması, projelendirilmesi, projelerin uygulanması, denetimi, işletmesi, bakımı ile ekonomik hayatın tüm noktalarında etkili olarak yer almaktadırlar ve kalkınmanın, gelişmenin vazgeçilmez unsurlarıdır.

Kamuda çeşitli statülerde çalışan mühendis ve mimarların ekonomik ve sosyal koşulları son on yılda hızla erozyona uğratarak üretim ve denetim süreçlerindeki konumlarına, üstlendikleri sorumluluklara ve almış oldukları eğitime uymayan bir düzeye getirilmiştir.

Asgari geçim tutarı ve yoksulluk sınırı saptamaları, Haziran 2000 için asgari geçim tutarının 500 milyon TL/ay olarak açıklandığı ülkemizde, mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları genelinde 250-300 milyon TL/ay maaşlarıyla Türkiye'de sağlıklı bir yaşam sürdürebilmek için gerekli olan minimum gıda harcama düzeyine

sahip bulunamama durumu olarak tanımlanabilen mutlak yoksulluk oranı içinde yer almakta, gıda ve diğer üretim ihtiyaçlarını bir bütün olarak dikkate alan temel gereksinimler yaklaşımına göre asgari geçim tutarının çok altında yoksulluk riski altında bulunan %24 nüfusun içinde bulunmaktadır.

Uygulanan bu politikalar sonucunda 1993 yılında ortalama 730 \$ olan mühendis, mimar ücretleri 1996 yılında 375 \$'a inmiştir. Halen özellikle yatırımcı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan 30 yıl deneyimli bir mühendis ortalama 450 \$'lık bir aylık ücretle yoksulluk sınırında yaşamaya mahkum edilmiştir. Bunun yanısıra eşit işe eşit ücret temelinde benzer hizmet arasında ücret denkleğinin sağlanamamış olması bu alanda yaşanan olumsuzlukları daha da arttırmıştır.

Kamuda çalışan, planlama yapan, proje geliştiren uygulayan ve işleten mühendis ve mimarlar çalışma ortamını paylaştıkları diğer

personele oranla daha düşük ücret almakta, bu durum hizmette verimliliği ortadan kaldırdığı gibi çalışma barışı açısından da büyük olumsuzluklar yaratmaktadır.

Kamuda çalışan mühendis ve mimarları gerek özlük hakları gerekse ücretleri açısından içine düşürdükleri durum kriz aşamasına gelmiş ve meslek onurlarını koruma sınırını zorlamaya başlamıştır.

Bu alanda yaşanan kriz, kamu hizmetleri açısından geri dönüşümü olmayan kalıcı ve çok olumsuz bir durum yaratmıştır.

Hükümetin Tasarısı Ne Getiriyor?

Hükümetimizin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden 29.06.2000 tarih ve 4588 sayılı Kanun'la almış olduğu "**Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kam Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Mali Yönetiminde Disiplinin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında**" KHK çıkarma yetkisi kapsamında yapılmakta olan çalışmalar doğrultusunda Devlet Personel Başkanlığı'nın 18.09.1998 tarihli yazısı ile kurumalara gönderilen ve son günlerde yazılı ve görsel basında yer alan "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Hak ve Yardımlarına İlişkin Kanun Tasarısı" incelendiğinde, tasarının birçok maddesinin;

- Tasarıya ait Genel Gereçekçelerle,
- Anayasamızın, "Kanun Önündeki eşitlik" başlıklı 10. Maddesi ve "Ücret Adaletinin Sağlanması" başlıklı 55. Maddesiyle,
- Avrupa İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 43. Maddesiyle,
- Aday adayı olduğumuz AB'nin Avrupa Sosyal Şart'ının 4. Maddesiyle,
- VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın çeşitli bölümleri ve 9. Bölümü'nde yer alan öngörülerle,

tamamen çelişmekte olduğu görülmektedir.

Unvanlar İtibarıyla görev gruplarının oluşturulması, taslağın en adaletsiz ve çarpık tarafını

oluşturmakta, görev gruplarının tespitinde "Devlet için taşıdığı önem, yetki ve sorumluluk gözönüne alınmıştır." Denilmesine rağmen risk ve zorluk içerisinde görev yapan mühendis ve mimarlar alt gruplara yerleştirilmişlerdir.

Tasarıda Askeri personel, Dışişleri Bakanlığı personeli, emniyet personeli vb. bazı kamu görevlilerinin kıdem ve tecrübesi arttıkça görev grupları yükselmesine rağmen Mühendis ve Mimarların; aday ve stajyer memurların yer aldığı 12. Grupta göreve başlayarak, çalışma yaşamları boyunca aynı grupta kalmaları öngörülmektedir.

Tasarıda "Unvanlar itibarıyla Görev Ücret Gruplarının" eğitim süresi, hizmet süresi ve öğrenimin niteliğine uygun ve adil olmadığı; tasarının mevcut kadro unvanlarına göre düzenlendiği görülmektedir.

Kamu Çalışanlarının Özlük

Hakları Nasıl Düzenlenmeli ?

kamu yönetiminde insan kaynakları planlamasının, yönetsel saydamlığın güçlendirilmesinin yanısıra demokratik haklar, sendikal haklar, iş güvencesi, örgütlenme özgürlüğü gibi temel hakları da içine alan bütüncül, köklü ve kalıcı bir değişim ihtiyacı vardır. Bu anlamda söz konusu tasarımı temel alacak bir düzenlemeyi doğru ve yeterli bulmuyoruz.

Yapılması gereken, tüm kamu çalışanlarını temsil eden örgütlenmelerin katılacağı bir süreçle bunların yeniden düzenlenmesi, kamu çalışanları açısından çalışma barışını sağlayacak temel bir yasanın hazırlanmasıdır.

Ancak, şu andaki ücret dengesizliklerini giderecek, insanca yaşama düzeyini sağlayacak artışları öngören bir kısmi düzenlemenin yapılması kaçınılmazdır.

Hükümet Tasarısına İlişkin

Değerlendirme ve Önerilerimiz

Tasarının bütününe ilişkin çekincelerimiz ve görev grupları tanımlama şeklindeki yaklaşımın, meslek unvanlarıyla görev unvanı çelişkisiyle oluşturduğu açmazın bilincinde olarak; yasalaş-

Görev ücretleri ile ilgili olarak şu hesaplama yapılabilir; (Temmuz 2000 tarihindeki katsayı 15760'dır, Brüt)

1. Grup 105.000 x 15760 = 1.654.800.000	11. Grup 30.000 x 15760 = 472.800.000
2. Grup 95.000 x 15760 = 1.497.200.000	12. Grup (Mühendislerin Grubu) 25.000 x 15760 = 394.000.000
3. Grup 87.000 x 15760 = 1.371.120.000	13. Grup 21.000 x 15760 = 330.960.000
4. Grup 79.000 x 15760 = 1.245.040.000	14. Grup 18.500 x 15760 = 291.560.000
5. Grup 71.000 x 15760 = 1.118.960.000	15. Grup 16.000 x 15760 = 252.160.000
6. Grup 63.000 x 15760 = 992.880.000	16. Grup 14.000 x 15760 = 220.640.000
7. Grup 55.000 x 15760 = 866.800.000	17. Grup 12.000 x 15760 = 189.120.000
8. Grup 50.000 x 15760 = 788.000.000	18. Grup 10.000 x 15760 = 157.600.000
9. Grup 45.000 x 15760 = 709.000.000	19. Grup 8.500 x 15760 = 133.960.000
10. Grup 35.000 x 15760 = 551.600.000	20. Grup 7.500 x 15760 = 118.760.000 TL'dir.

ma ihtimalini gözönünde tutarak aşağıdaki düzeltmelerin yapılarak adil hale getirilmesini bekliyoruz.

- Anayasamız, ilgili kanunlar ve VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda öngörülen maddeler çerçevesinde değerlendirilmelidir,

- Tasarıda öngörülen mevcut idari yapılanma anlayışında kadro ve yıla göre kullanılan yükselme ve ücrete artışı gruplandırması gibi yürütme erklerince kriterleri açıklanmamış, çoğu zaman spekülasyonlara sebep olan görev unvanları ve ayrıcalıklı kadrolarla yaratılan ücret dengesizliğinin; mesleği edinmede alınan öğretimin niteliği ve zorluk derecesinin dikkate alınarak düzeltilmelidir,

- Görevi yerine getirirken karşılaşılabilecek olası yaşam, sağlık riski (iş kazası ve meslek hastalığı), çalışma koşulları, işten dolayı taşınan maddi ve manevi sorumluluğun dikkate alınmalıdır,

- Atama ile tevdi edilmiş olan görev unvanlarının akademik bir formasyona dayanmaması, bilgi ve tecrübeyi değerlendirmemesi nedeniyle, herhangi bir görev unvanına sahip olmasalar bile teknik ve mali sorumluluk altında çalışmakta olan Mühendis ve Mimarların gruplarının; **9. Görev ücret grubundan başlayarak her beş yıllık hizmetin sonunda bir üst gruba yükseltilmek suretiyle 6. görev ücret grubuna kadar yükseltilmesi sağlanmalıdır,**

- Taslakta temel ücret katsayıları değerlendirildiğinde Temel ücretteki en küçük katsayı (6780) ile en yüksek katsayı (11740) arasındaki oran %73 iken görev ücret tablosundaki en düşük katsayı (7500) ile en yüksek katsayı (105.00) arasındaki oran %1400'dür. Temel ücretlerde en düşük miktar (6780x15760) 106.852.800.-TL iken en yüksek miktar (11740x15760)= 185.022.400.-TL'de görüldüğü gibi temel ücretler getirilmek istenen yeni düzenlemede önemli bir yer tutmamakta, asıl

görev ücretleri ise daha önemli konumda bulunmaktadır.

- Görev ücretleri içerisindeki en yüksek ve en düşük ücret arasındaki oran 14 kat, 12. grup içerisinde tanımlanan mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları ile en yüksek grup arasındaki 4,2 katlık bir fark ortaya çıkmaktadır. Bu dengesizlik giderilmelidir.

- Bu tasarıya göre; mühendis ve mimarların ücretlerinde ortalama %16-20'lik artışlar olacaktır. Ancak bu ücret, bugünkü koşullarda 4 kişilik ailenin asgari geçim düzeyi (yaklaşık 500.000.000.- TL)ni karşılamaktan bile uzak kalacaktır. En düşük ücret asgari geçim düzeyinin altında olmamalıdır.

- Yirmi adet olarak belirlenen görev grupları sayısının azaltılarak, kamu çalışanları arasında oluşacak ekonomik ve statü farklarının en aza indirilmesi gerekmektedir.

- Tasarıdaki birinci ve yirminci görev grupları arasında on dört katlık farkın alt grupların puanları yükseltilerek ortadan kaldırılması, sorunları azaltabilecektir.

- Hizmet tazminatıyla ilgili 11. Maddeye, mühendis, mimar ve şehir plancılarının mutlaka eklenmesi gerekmektedir. İşyerlerinde farklı statülerde çalışan personelin arasında oluşan tutarsız ücret farklılıklarının giderilmesi tasarıda mutlaka ele alınmalı. Mühendis ve mimarların çalışma ortamını paylaştıkları farklı statüdeki yardımcı personelden daha düşük ücret almaları önlenmelidir.

- Sosyal haklarla ilgili örneğin Kira Yardımı temel ücret katsayısına bağlanmadan en yüksek kamu görevlisinin ücretinin (görev+temel ücret) yüzdesi üzerinden veya il/bölgesel düzeydeki gerçek kira değerleri bazı alınarak düzenlenmelidir.

- Tasarıda temel ücretlerin belirlenmesindeki gösterge rakamları düşük tutularak ele geçecek ücret içerisinde önemsiz bir duruma gerilemiştir. Kamu hizmetindeki deneyimi ve yetişmiş insan gücünü yok sayan bu anlayış değişmeli, temel ücret göstergeleri arttırılmalıdır.

Mühendisler Mimarlar Hak Arama Mücadelesinde!

- Kamu sektöründe çalışan mühendis ve mimarların ekonomik ve özlük haklarındaki kayıpların en kalıcı şekilde giderilmesi grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkının elde edilmesinden geçecektir.

- Mühendis, mimar ve şehir plancılarının TMMOB içindeki örgütlü mücadelesi, 23 Odaya mensup, 70.000'i kamu çalışanı 210.000 üyenin birlikte alacağı tavırlarla başarıya ulaşacaktır. Pekileştireceğimiz örgütlülüğümüz hak arama mücadelemizdeki en önemli gücümüzdür.

- Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesindeki en önemli unsurlardan olan mühendis ve mimarları kamu hizmetini yapamaz hale getiren bu tutumlara karşı üretimden gelen gücümüzü kullanmaktan çekinmeyeceğiz.

- Bizleri yoksulluk sınırlarında yaşamaya mahkum eden, meslek onurumuzu korumakta zafiyete düşürmeye çalışan bu ücret politikalarına karşı, örgütlü, onurlu mücadelemiz, artan bir eylemlilikle sürecektir.

- Mühendisler ve mimarlar işyerlerinde, illerde, ülke genelinde eylemlilikle biraraya gelerek, örgütlü gücünü hak arama mücadelesinde göstereceklerdir.

- Mühendisler ve mimarlar örgütlü mücadelesini, sendikal örgütlenmeye taşıyacak, tüm çalışanların ekonomik ve sosyal hakları mücadelesinde yerlerini alacaklardır.